

Початкова школа і сучасність

№8(24) серпень
2016

Закріплення звуків [ш] та [ш'].

Букви Шш.

Урок навчання грамоти, 1 клас

Дмитро Красицький.

«Тарас Шевченко».

Т. Г. Шевченко. «Світає...»

Урок читання, 2 клас

Around the city

Урок-квест англійської мови, 4 клас

Свято казки

Сценарій виховного заходу

Сім секретів риторичного успіху

вчителя початкової школи

**Як правильно вживати чарівні
слова?**

ПЕРЕДПЛАТНИЙ

ІНДЕКС 86516

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛИЙ ТИГР»

Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щомісяця

№ 8 (24) СЕРПЕНЬ 2016

Заснований у вересні 2014 р.

ЗАСНОВНИК

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Світлана МАРТИНЕНКО,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ТА МЕТОДИК ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Надія БІБІК,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН НАПН України,
ПРОВІДНИЙ НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК
ЛАБОРАТОРІЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН України

Марія БРАТКО,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОЛЕДЖУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Алла ЖУКОВА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДИРЕКТОР
ГІМНАЗІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН № 323 м. Києва

Василь ЖУКОВСЬКИЙ,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Олена МАТВІЄНКО,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА З НАУКОВОЇ РОБОТИ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Тетяна ПУШКАРЬОВА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК,
ДИРЕКТОР СКАНДИНАВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
ДАРНИЦЬКОГО Р-НУ м. Києва

Ольга СЛОНЬОВСЬКА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Лариса СОЛОВЕЦЬ,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ВІДМІННИК ОСВІТИ України,
ЗАСЛУЖЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ України

Людмила ХОРУЖА,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Ірина ШАПОШНІКОВА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ
ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ
ТА ПСИХОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Віктор ЮРЧЕНКО,

КАНДИДАТ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Роман ЯРОШЕНКО,

КАНДИДАТ ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗМІСТ

МОВОЮ НАУКИ

Світлана МАРТИНЕНКО

Тематика та алгоритм проведення
батьківських зборів у 2–3 класах

2

Геннадій БОНДАРЕНКО

Сім секретів риторичного успіху
вчителя початкової школи

Світлана ЛІСОВА

Дмитро Красицький.
«Тарас Шевченко».
Т. Г. Шевченко. «Світає...»
Урок читання, 2 клас

23

Оксана ЛОСЄВА

Around the city
Урок-квест англійської мови. 4 клас

Наталія КИПИЧЕНКО

Як правильно вживати чарівні
слова?

10

Олена РЯБЕЦЬ

Свято казки
Сценарій виховного заходу

26

29

СТОРІНКА ДІТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

Твори учнів

початкової школи про літо

Укладено магістранткою
Педагогічного інституту
Київського університету
імені Бориса Грінченка
Інною ГНЕД

36

РОЗВИВАЙСЯ З НАМИ!

Кросворд про тварин

Укладено студентами III курсу
спеціальності «Видавнича справа
та редагування»
Київського університету
імені Бориса Грінченка
Анастасією ТАРАСЕНКО,
Тетяною БЕСЕДОЮ

39

Інтелектуальні ренінги для учнів
початкових класів

42

1 клас. Літери алфавіту

45

2 клас. Солодощі

45

3 клас. Професії

46

4 клас. Рослини

47

ЦІКАВО!

Цікаво про природу

22

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

Лілія СМЕТАНКО

Закріплення звуків [ш] та [ш'].
Букви Шш. Читання вірша
Т. Коломієць «Колосок».
Слухання казки В. Орлова
«Пригоди Каштанчика»
Урок навчання грамоти, 1 клас

15

18

Тематика та алгоритм проведення батьківських зборів у 2 класі

Світлана МАРТИНЕНКО, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Усі дорослі були спочатку дітьми, тільки мало хто з них про це пам'ятає...

Антуан де Сент-Екзюпері

Учитель має знати і відчувати, що на його совісті – доля кожної дитини...

В. О. Сухомлинський

Час і батькам, і вчителям глибоко усвідомити, що ні школа без сім'ї, ні сім'я без школи не зможуть виконати найскладніше завданням – становлення людини...

В. О. Сухомлинський

Проблема співпраці та гармонізація взаємодії сім'ї та школи у вихованні дітей молодшого шкільного віку є складною й багатогранною. Насамперед це стосується структури взаємодії, розподілу обов'язків, ролей, завдань і функцій між усіма учасниками навчально-виховного процесу, вироблення спільних дій. Взаємини вчителя і сім'ї охоплює коло питань, що включають, зокрема, поважне ставлення до особистості дитини, врахування її інтересів і потреб; організацію життєдіяльності дитини в сім'ї на підставі створення умов для формування самостійності, ініціативи [1]. Учитель, що будує свої стосунки з учнями та їх батьками на основі довіри і розуміння, поваги, взаємної підтримки і вимогливості, не зазнає труднощів у міжособистісному спілкуванні [2].

Зважаючи на попередньо зазначене, ми продовжуємо розпочату рубрику «Проведення батьківських зборів у початковій школі», яка присвячена розкриттю технологій взаємодії педагогів із батьками учнів. У цьому номері журналу подаємо

методику проведення батьківських зборів у другому класі, а також звертаємо увагу вчителів на такий важливий аспект їх організації та проведення, як запрошення батьків.

ПЕРШІ ЗБОРИ. ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ У ШКОЛІ ТА ВДОМА

Завдання зборів

1. Обговорити з батьками новий етап у фізичному та психічному розвитку дітей.
2. Підвищити рівень контролю батьків за фізичною підготовкою учнів.

Питання для обговорення

- Значення фізичної культури для повноцінного розвитку особистості.
- Урок фізкультури, умови його проведення та вимоги до учня.

Хід зборів

I. Анкетування батьків (на початку зборів проводить учитель-класовод).

Доцільно провести анкетування батьків на початку зборів. Із цією метою пропонуємо орієнтовні запитання анкети, які допоможуть учителю початкової школи отримати відомості про ставлення учнів та їхніх батьків до уроків фізичної культури.

Орієнтовні запитання анкети

1. Чи подобаються Вашій дитині уроки фізичної культури?
2. Чи розпитуєте Ви вдома дитину про заняття фізичною культурою?
3. Чи вважаєте Ви спорт і фізкультуру важливими чинниками гармонійного розвитку дитини?
4. Яким би Ви хотіли бачити урок фізичної культури?

II. Повідомлення даних про вплив фізичної культури на розвиток особистості (можливе залучення викладача фізичної культури та медичних працівників).

III. Оперативний аналіз результатів анкетування (дається наприкінці зборів).

Як побажання – можна підготувати виставку малюнків, фотографії «Я на уроці фізичної культури».

ДРУГІ ЗБОРИ. АГРЕСИВНІ ДІТИ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Завдання зборів

1. Визначити рівень агресивності в учнів класу, застосовуючи спостереження вчителя й результати опитування батьків.

2. Допомогти батькам зрозуміти причини виникнення агресії в дітей і знайти ефективні способи її подолання.

Запитання для обговорення

- Причини виникнення та наслідки дитячої агресії.
 - Батьківська влада, її види та шляхи впливу на дитину.
 - Шляхи подолання дитячої агресивності.
- Рекомендації щодо подолання дитячої агресії.

Хід зборів

I. Анкетування батьків.

Доцільно провести анкетування батьків на початку зборів. Із цією метою пропонуємо орієнтовні запитання анкети, які допоможуть учителю початкової школи отримати відомості про рівень агресивності в учнів класу, обізнаність батьків зі шляхами подолання дитячої агресивності.

Орієнтовні запитання анкети

1. Чи буває Ваша дитина агресивною?
2. У яких ситуаціях вона виявляє агресію?
3. Проти кого спрямовує свою агресію?
4. Що Ви робите в сім'ї, щоб перебороти агресивність дитини?

II. Повідомлення результатів аналізу причин виникнення дитячої агресії (виступ учителя, можливо, практичного психолога, рекомендації батькам).

III. Оперативний аналіз відповідей батьків.

IV. Обмін думками за темою батьківських зборів.

ТРЕТІ ЗБОРИ. ПОКАРАННЯ Й ЗАОХОЧЕННЯ В СІМ'Ї

Завдання зборів

1. Визначити оптимальні позиції батьків щодо обговорюваних питань.

2. Розглянути запропоновані педагогічні ситуації та задачі на практиці.

Запитання для обговорення

- Види покарань і заохочень у сімейному вихованні.
- Значення покарання й заохочення в родині (аналіз педагогічних ситуацій і результатів анкетування).

Хід зборів

I. Вступне слово вчителя.

Як показує аналіз взаємодії батьків і дітей, часто спостерігається така система стосунків, за якої родина не доповнює, а дублює школу. «Ану покажи, як ти виконав класну роботу, – вимагає тато. – Ой, яка жахлива сімка! Зараз же сідай і напиши три рядки сімок!» І дитина покірно сідає писати цифри, замість того, щоб гратися з друзями, гуляти, розповідати татові про свої успіхи та невдачі. Єдність вимог сім'ї та школи є важливим принципом виховання, що означає не дублювання їхніх функцій, а взаємозв'язок та взаємозумовленість.

Взаємодія з дитиною, спілкування з нею мають виключати авторитарність, диктаторство, погрози на зразок: «От підеш у школу – там тобі покажуть!», «Тільки спробуй мені двійки приносити!». Необхідно прищеплювати дитині поважне ставлення до навчальної праці, підкреслювати її значимість для всіх членів родини. Неодмінно має бути оптимістичний настрій, що доводить впевненість батьків у тому, що навчання йтиме успішно, що учень буде старанно і самостійно виконувати всі шкільні вимоги. Однак не варто висловлювати переконання і тим більше брати з дитини слово, що вона має бути відмінником. Учень буде розчарований, якщо це завдання для нього виявиться не під силу. Впевненість батьків у тому, що поступово навчання налагодиться, зважені вимоги зрештою дадуть свої результати.

II. Анкетування батьків.

Доцільно провести анкетування батьків на початку зборів. Із цією метою пропонуємо орієнтовні запитання анкети, які допоможуть учителю початкової школи отримати відомості про те, які саме покарання й заохочення застосовують батьки учнів.

Орієнтовні запитання анкети

1. Які покарання й заохочення Ви використовуєте в сім'ї?
2. За що Ви караєте й заохочуєте дитину?
3. Як реагує Ваша дитина на заохочення та покарання?

III. Виступ вчителя-класовода за результатами анкетування.

IV. Обмін досвідом між батьками.

Використовуючи матеріали спеціальної літератури та результати анкетування батьків за темою зборів, проведених заздалегідь, учитель організує активний батьківський обмін досвідом і дає рекомендації на основі власного педагогічного досвіду.

ЧЕТВЕРТІ ЗБОРИ.

ПІДСУМКИ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Проводяться традиційно, за результатами навчально-виховного процесу.

В організації і проведенні батьківських зборів необхідно уникати суттєвих помилок, які, на жаль, ще мають місце у професійній діяльності учителів початкової школи. Вважаємо, що суттєвим моментом у підготовці батьківських зборів є форма запрошення. Не виправдовує себе практика примусового виклику батьків на збори шляхом запису в учнівських зошитів, через усні нагадування тощо. Уже через форму запрошення доцільно надавати зборам особливої важливості, підкреслювати повагу до батьків як до своїх союзників у вирішенні найважливіших завдань нашого життя. У запрошенні варто висвітлити питання, які будуть розглядатися на зборах. Безумовно, доцільно надрукувати запрошення, але коли такої змоги немає, то учні під керівництвом педагога готують ці запрошення, розкривши належну старанність і навіть певні творчі вміння.

Подаємо можливий варіант запрошення.

Шановні

Наталіє Іванівно і Сергію Дмитровичу!
Батьківський комітет, педагогічний колектив
другого класу запрошують Вас на батьківські
збори,
які відбудуться 05.04.01 р. о 19.00 в класній
кімнаті № 26.

Порядок денний

1. Підсумки навчально-виховної роботи учнів другого класу за третю чверть.
Доповідає вчитель початкової школи Найда Н. В.
2. Лекція: «Індивідуальні особливості фізичного і психічного розвитку дітей, врахування їх у виховній роботі в сім'ї».
Лектор Коваленко С. М., шкільний психолог
3. Огляд виставки вишивок, аплікацій, малюнків учнів класу.
4. Звіт творчих самодіяльних колективів другого класу.

Чекаємо Вас із радістю!

Батьківський комітет. Класовод.

Запрошення учні вкладають у конверти (без марок) і вручають своїм батькам. Без сумніву, якщо батьки впевнені, що на зборах учитель початкової школи, педагоги не виявлять тенденційності й нетактовності в оцінюванні діяльності конкретних учнів, не будуть влаштовувати «судилище» над ними, принижувати їхню гідність, відчують, що кожен збори – розумна школа педагогічного зростання, де всі батьки і вчителі зацікавлені, із взаємною повагою шукають оптимальні шляхи вирішення складних проблем виховання дітей, вони з бажанням і цікавістю будуть брати участь у таких зборах, поспішатимуть на зустріч із учителем, як на збори, так і для індивідуальних зустрічей з педагогами в інший час.

На нашу думку, вчитель має також обдумати й інші організаційні питання, а саме: хто і як зустрічатиме батьків біля входу до школи, хто проведе до кімнати, в якій відбуватимуться збори тощо.

Таким чином, врахування зазначених вище рекомендацій, дозволить учителеві створити атмосферу співпраці, взаємоповаги, адже батьки із вдячністю і задоволенням будуть спілкуватися, відвідувати батьківські збори, брати участь у спільних заходах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мартиненко С. Основи діагностичної діяльності вчителя початкової школи: навч.-метод. посіб. / С. М. Мартиненко. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. – 264 с.
2. Савченко О. Виховний потенціал початкової освіти / О. Я. Савченко. – К. : СПД «Цудзиневич Т. І.», 2007. – 204 с.

Тематика та алгоритм проведення батьківських зборів у 3 класі

Стати батьком дуже легко...
Бути батьком, навпаки, дуже важко.

В. Буш

Ми продовжуємо рубрику «Проведення батьківських зборів у початковій школі», присвячену розгляду актуальних проблем взаємодії педагогів і батьків учнів. У цій статті подаємо методику проведення батьківських зборів у третьому класі.

ПЕРШІ ЗБОРИ. СПІЛКУВАННЯ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ ДИТИНИ

Завдання зборів

1. Визначити значення спілкування для дітей і дорослих.
2. Розглянути проблеми, встановлені під час анкетування дітей з проблемою. Провести обговорення за зборів.

Питання для обговорення

- Спілкування і його роль у житті людини.
- Спілкування дитини в сім'ї. Результати цього процесу для дорослих і дітей.

Хід зборів

I. Анкетування батьків (на початку зборів проводить учитель-класовод).

Доцільно провести анкетування батьків на початку зборів. Із цією метою пропонуємо діагностичну методику для визначення взаєморозуміння батьків і дітей.

Інструкція. Для об'єктивності результатів дослідження Вам потрібно відповісти на запитання. Бажано не користуватися часто проміжними відповідями, на зразок: «невпевнений», «дещо середнє», «важко сказати», а відповідати на запропоновані запитання по черзі, нічого не пропускаючи. Безперечно, деякі запитання можуть здаватись Вам занадто особистісними, але будьте впевнені в тому, що відповіді не будуть оприлюднені. Анкетування має конфіденційний характер, тому відповідайте щиро та відверто.

Запитання анкети

1. Чи вважаєте Ви, що у Вашій сім'ї є взаєморозуміння з дітьми?
2. Чи говорять з Вами діти про шкільні справи, чи радяться в особистих справах?
3. Чи цікавляться діти Вашою роботою?
4. Чи знаєте Ви друзів своїх дітей?
5. Чи бувають вони у Вас вдома?
6. Чи беруть діти участь у домашніх справах?
7. Чи перевіряєте Ви, як вони готують уроки?
8. Чи є у Вас спільні заняття та інтереси?
9. Чи беруть участь діти у підготовці до свят?
10. Чи люблять діти, щоб Ви були з ними під час дитячих свят, чи хочуть проводити їх без дорослих?
11. Чи обговорюєте Ви з дітьми прочитані книги?
12. Чи буваєте Ви разом з дітьми в театрах, музеях, на концертах?
13. Чи берете Ви участь разом з дітьми в прогулянках, походах?
14. Ви проводите відпустку разом із дітьми чи ні?

Оброблення отриманих результатів

Кожну стверджувальну відповідь оцініть в 2 бали. Якщо відповідь виражається словами «частково», «іноді» – 1 бал, відповідь «ні» – 0. Підрахуйте, скільки балів Ви набрали.

Інтерпретація результатів

Якщо більше 20 балів – Ваші стосунки з дітьми можна вважати майже ідеальними.

Якщо від 10 до 20 балів – можна оцінювати як задовільні, але недостатньо всебічні, подумайте, в чому вони мають бути поглиблені та доповнені.

Якщо менше 10 балів – Ваші стосунки з дітьми задовільні, необхідно терміново вирішувати, яким чином їх поліпшити.

II. Вступне слово вчителя.

Людина не може існувати сама по собі. Все її життя пов'язане з різними людьми, серед яких найважливіша роль належить батькам. Завдяки їх підтримці й турботі діти вчаться ходити, говорити, писати, читати, робити вибір і приймати рішення. Для дитини родина – це цілий світ, у якому вона живе, робить відкриття, вчиться любити, радіти, співпрацювати. Розвиток дитини значною мірою залежить від добробуту і мікроклімату в сім'ї, а не лише від певних методів виховання. І якщо театр починається з гардеробу, то всі негаразди (або, навпаки, успіхи) розпочинаються з батьків, із сім'ї, як, власне, і саме життя. Надзвичайно важливу роль у тому, як складаються стосунки батьків і дітей, відіграє спілкування.

Хочу розповісти Вам притчу **«Найважливіша частина мого дня»**.

Один із багатьох днів.

– Поглянь, мамо! – вигукнула семирічна дівчинка.

– Зараз, зараз! – сказала заклопотано жінка, маючи купу справ, що очікували на неї вдома.

Потім була вечеря, перегляд телепередач, купання, телефонні розмови, аж прийшов час, коли треба було лягати спати.

– Марто, вже час іти в ліжечко! – і дівчинка побігла до своєї кімнати.

Мама вже падала від втоми, але ще знайшла в собі сили, щоб помолитися разом із донечкою, поцілувала її, поправила ковдру.

– Мамусю, забула дати тобі одну річ!

– Даси вранці, – відповіла мама.

Дівчинка невдоволено насупилась:

– Але ж уранці у тебе знову не буде часу! – запротестувала.

– Знайду час, не хвилюйся, – відказала мати, обережно обороняючись.

– Добраніч! – додала і рішуче вийшла з кімнати.

Та все ж не змогла забути сумних очей дитини. Тихесенько повернувшись до дівчинки. У маленькій дитячій руці помітила клаптики паперу. Наблизились і обережно розтулила долоньку. Дівчинка подерла на дрібнесенькі шматки велике червоне серце із написаним на ньому віршем, що мав назву: «Чому я люблю свою маму». Жінка старанно зібрала всі клаптики і обережно намагалася скласти пошматований листок. Врешті змогла прочитати:

«Чому я люблю маму.

Навіть якщо багато працюєш

І мусиш вирішувати тисячу справ,

Завжди знаходиш час побавитись зі мною.

Люблю тебе, мамо, бо я –

Найважливіша частина твого дня!»

Ці слова глибоко зворушили жінку. За 10 хвилин вона знову прийшла до дитячої кімнати, тримаючи татця з двома чашками гарячого шоколаду і двома

шматками торта. Лагідно погладила пухкеньку щічку Марти.

– Що трапилось? – запитала здивовано дівчинка.

– Це для тебе, тому що ти найважливіша частина мого дня!

Дівчинка усміхнулась, і трохи надпивши з горнятка, знову заснула.

III. Обмін думками за темою батьківських зборів.

IV. Аналіз результатів діагностування.

V. Обговорення нагальних питань.

– Які труднощі Ви відчуваєте у спілкуванні з дітьми?

– Як доцільно хвалити, заохочувати дітей?

– Чи потрібно застосовувати покарання?

– Як підібрати потрібні слова, щоб достукатися до дитини?

VI. Виконання вправи батьками «Як правильно?»

Дитина написала вірші.

Неправильною буде похвала: «Для твого віку – це непогані вірші».

Правильна похвала: «Я дуже зворушена твоїм віршем» або «Твій вірш мене надзвичайно зворушив».

Можливий висновок, який зробить дитина: «Добре, що я вмію писати вірші».

Дитина вимила посуд.

Неправильною буде похвала: «Ти зробив це краще, ніж...».

Правильна похвала: «Велике спасибі, ти вимив сьогодні весь посуд» або «Я вдячна тобі за вимитий посуд».

Можливий висновок, який зробить дитина: «Я допоміг мамі».

Дитина прибрала на письмовому столі.

Неправильною похвала: «Ти просто молодець!».

Правильна похвала: «Дякую, що ти протер свій письмовий стіл. Він тепер сяє, як новий!».

Можливий висновок, який зробить дитина: «Я добре попрацював, мою роботу оцінили».

Для того, щоб краще розібратися в способах виховання дитини, варто звернути увагу на те, коли і як ми схвалюємо та критикуємо її.

Необхідно розрізняти похвалу від заохочення чи похвалу від схвалення

У похвалі є завжди елемент оцінки: «Молодець, ти просто геній!», «Ти в нас найгарніша (здібна, розумна)!\», «Ти такий хоробрий!».

У чому недоліки похвали оцінки?

По-перше, коли батьки часто хвалять, дитина швидко починає розуміти: де похвала, там і догана. В одних випадках її можуть похвалити, в інших – засудити.

По-друге, дитина може стати залежною від похвали, очікувати її. («А чому ти мене сьогодні не похвалила?»). Нарешті, дитина може запідозрити, що ви нещирі, тобто хвалите її з огляду на своє бажання, настрої.

Як не потрібно хвалити?

– Похвала має властивість наркотиків: ще й ще! І якщо було багато і стало менше або взагалі не стало, у дитини може виникнути стан непотрібності, самотності і, можливо, страждання.

– Не можна хвалити за те, що досягнуто не своєю працею (фізичною, розумовою, душевною).

– Якщо дитина не заслужила, не долала труднощів, немає за що хвалити.

– Похвали потребує кожна дитина, у кожної є своя норма похвали, ця норма завжди змінюється і її треба знати.

– Якщо дитина ослаблена, травмована фізично чи душевно, хвалить її кожного дня.

– Увага! Дуже важливо! Похваліть дитину зранку, якомога раніше! І похвала на ніч (або поцілунок) теж не зашкодять...

Іноколи виникають ситуації, коли дитину треба покритикувати. Це потрібно робити також розумно.

VII. Виконання вправи батьками «А як би Ви сказали?».

Дитина розбила тарілку.

– Ваші дії, реакція на подію. (Висловлювання батьків).

Краще було б сказати так: «Тарілка легко розбивається. Хто б міг подумати, що від цієї посудини буде стільки скалок!»

Дитина повернулася з прогулянки без рукавички.

– Ваші дії, реакція на подію. (Висловлювання батьків).

Краще було б сказати так: «Я бачу, ти загубив рукавичку. Шкода, адже вона коштує грошей. Сумно, що й казати, хоча це не трагедія!»

VIII. Рекомендації батькам щодо запровадження правил спілкування дітей з рідними.

Правила спілкування для дітей

1. Прокинувся – привітайся з рідними.
2. Не забувай дякувати рідним за послуги і сам їм прислужитися.
3. Не примушуй хвилюватися за себе. Повідомляй, куди йдеш і коли повернешся.
4. Будь чемним і ввічливим з кожним із рідних тобі людей.
5. Завжди з усіма будь чесним, поважай інших.
6. Роби так, щоб рідні відчували радість спілкування з тобою, гордість за твої вчинки, твою поведінку.
7. Стався до інших так, як ти хочеш, щоб ставились до тебе.

ДРУГІ ЗБОРИ. ОБОВ'ЯЗКИ ДИТИНИ В СІМ'І Завдання зборів

1. Ознайомлення батьків із обов'язками дитини в сім'ї.
2. Визначити роль батьків у вихованні працьовитості дитини.

Питання для обговорення

- Праця та її значення в житті дитини.
- Особистий приклад батьків у розвитку працездатності та працьовитості дитини.

Хід зборів

I. Анкетування батьків.

За кілька днів до проведення батьківських зборів, на нашу думку, вчителів початкової школи необхідно провести анкетування батьків. Із цієї метою пропонуємо орієнтовні запитання анкети, які допоможуть педагогу отримати відомості про ставлення учнів та їхніх батьків до виконання дитиною певних обов'язків до праці. Листки з відповідями

вчитель аналізує та використовує під час підготовки до проведення зборів.

Питання для анкетування

1. Чи має Ваша дитина обов'язки в сім'ї?
2. Які саме обов'язки виконує Ваша дитина?
3. Чи любить Ваша дитина працювати?
4. Що саме вона любить робити?
5. Чи вміє дитина виконувати роботу самостійно чи з Вашою допомогою?
6. Як довго може працювати Ваша дитина?
7. Як виконує вона роботу: захоплено чи неохоче?

II. Вступне слово педагога.

Правильне виховання неможливо уявити як виховання поза працею. Праця завжди була основою людського життя, його благополуччя. Перше, що Ви маєте розуміти, – наскільки підготовлена Ваша дитина до участі в трудовому житті. Саме від цього залежатиме її добробут і матеріальна забезпеченість у майбутньому. За допомогою праці формуються високі моральні якості: відповідальність, готовність до взаємодопомоги. Людина, що намагається на кожному кроці ухилитися від роботи, байдуже спостерігає, як інші працюють, користується результатами чужої праці, є аморальною. І, навпаки, спільні трудові зусилля, робота в колективі, взаємодопомога формують гармонійні людські стосунки. Вони полягають не лише в тому, що дитина віддає свої зусилля суспільству, а й у тому, що від інших вона очікує того ж. Праця – це не лише фізична, а й моральна праця. Праці розвиваються дитини, а не лише фізичні якості. Основна цінність праці полягає у психічному та моральному розвитку людини.

Необхідно зазначити також ще одну обставину. Праця не лише має велике суспільно-виробниче значення, а й важливу роль в особистому житті людини. У трудовому вихованні важливо пам'ятати: перед дитиною мають ставитись посильні завдання і не обов'язково на короткий термін, вони можуть мати тривалий характер. Важливо надавати синові чи доньці певну свободу у виборів засобів. І вони обов'язково повинні нести певну відповідальність за результат та якість виконаної роботи. Чим складнішим, цікавішим і відповідальнішим буде трудове завдання, тим більш ефективним воно буде в педагогічному відношенні. Багато батьків, на жаль, не враховують цієї обставини й доручають дітям виконання того чи іншого завдання, поділивши його на багато дрібних трудових задач.

Розподіляючи обов'язки, необхідно завжди враховувати, що діти навчаються в школі, а, отже, значна частина їхнього часу відводиться на виконання домашніх завдань. Ви маєте обережно підказувати, як краще виконати ту чи іншу роботу.

Дитина має вміти виконувати і такі види роботи, які не викликають у неї особливого інтересу або здаються

зайвими та нудними. Взагалі вона має усвідомити, що вирішальним моментом у трудовому зусиллі є не інтерес, а його корисність і необхідність. Ви маєте формувати в дитини вміння терпляче, без вередування виконувати навіть неприємну для неї роботу.

В тому випадку, коли інтерес недостатній, щоб викликати у сина або доньки бажання попрацювати, доцільним буде метод прохання. Прохання є найефективнішим способом звернення, але не варто зловживати ним. Форму прохання варто обирати у тих випадках, коли Ви добре знаєте, що дитина із задоволенням його виконає. Якщо ж у Вас є сумніви в цьому, використовуйте форму звичайного доручення, спокійного, впевненого, ділового. Якщо і в цьому випадку не буде результату, тоді необхідно вдаватися до примусу. Примус може бути різним – від простого повторення до повторення різкого та вимогливого, але в будь-якому випадку ніколи не треба вдаватися до фізичного примусу, бо він викликає у дитини відразу до трудового завдання і не приносить користі.

III. Обговорення результатів аналізу відповідей батьків на запитання анкети.

IV. Дискусія.

1. Обговорення нагальних питань.

1. Ви даєте дитині доручення, Вам потрібна її допомога, а вона відмовляється. Що робити в такому випадку?

Відповідь: Якщо дитина не звертає на Ваші зауваження жодної уваги.

2. Коментар учителя, обговорення.

Не робіть за дітей те, що вони можуть зробити самі. Нехай все порепробують, навчаться на власних помилках. Потрібно, щоб діти брали участь у сімейних нарадах, якомога раніше привчалися робити щось для інших, особливо те, що в них добре виходить.

Коли ми хвалимо дитину, то дякуємо їй за те, що вона зробила, чого досягла сама. Пам'ятайте, кожна похвала має бути обґрунтованою і щирою.

Варто менше вимагати від дитини і частіше прохати її: «Ти не міг би...», «Може зробиш...», «Мені буде приємно, коли ти ...». Постійна критика шкодить їй, бо вона аж ніяк не є доказом батьківської любові. Кожного дня даруйте дитині приємні слова підтримки, заохочення, схвалення, ласки, що свідчитимуть про любов до неї.

V. Рекомендації батькам.

1. Кожного дня привчайте своїх дітей до праці. Підберіть їм декілька доручень і терпляче вимагайте їх виконання:

2. Радійте успіхам дитини, заохочуйте її трудові починання.

3. Ніколи не карайте дітей працею.

4. Обов'язково розповідайте дітям про свої успіхи на роботі.

5. Не залишайте поза увагою розповідь сина чи доньки про шкільні справи. Вислуховуйте їх до кінця.

6. Сприяйте участі дитини у трудових справах, які проводяться у класі, школі.

7. Намагайтеся самі надавати класу та школі посильну допомогу, яка позитивно впливатиме на дитину.

8. Пам'ятайте, вчитель – ваш спільник у трудовому вихованні дитини. Радьтесь із ним, підтримуйте його авторитет.

ТРЕТІ ЗБОРИ.

УЯВА ТА ФАНТАЗІЯ В ЖИТТІ ДИТИНИ

Завдання зборів

1. Визначити важливість уяви в загальному й естетичному розвитку дитини.

2. Допомогти батькам розвивати творчі здібності своїх дітей.

Питання для обговорення

- Уява в житті людини.
- Уява в розвитку естетичної культури дитини (зустріч батьків із учителями музики, малювання, педагогами музичної школи та фахівцями, які працюють у галузі інших видів мистецтв).

Хід зборів

I. Анкетування батьків.

Доцільно провести анкетування батьків на початку зборів. Із цією метою пропонуємо орієнтовні запитання анкети, які допоможуть учителю початкової школи отримати відомості про те, як ставляться батьки до розвитку фантазії учнів.

Орієнтовні запитання анкети

1. Чи вміє Ваша дитина фантазувати та мріяти?
2. Чи любить Ваша дитина перевертлюватись?
3. Чи стимулюється в сім'ї бажання дитини виявляти фантазію, вигадку (написання віршів, поздоровлень

до свята, ведення щоденників, прикрашання будинку тощо)?

II. Виступ вчителя-класовода за результатами анкетування.

Педагог розглядає проблеми уяви та фантазії в житті дитини, повідомляє дані аналізу анкетування, проведеного серед батьків до зборів. Результати анкетування вчитель застосовує в подальшій роботі з класом.

III. Обмін досвідом між батьками.

Застосовуючи матеріали спеціальної літератури та результати анкетування батьків за темою зборів, проведених заздалегідь, учитель організує активний батьківський обмін досвідом і дає рекомендації на основі власного педагогічного досвіду.

IV. Виступи представників творчих професій (музикантами, художниками, акторами тощо).

Консультації з запрошеними гостями бажано організувати для батьків після зборів.

ЧЕТВЕРТІ ЗБОРИ.

ПІДСУМКИ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Проводяться традиційно за результатами навчально-виховного процесу.

Вважаємо, що вчитель початкової школи має порадити батькам, як доцільніше організувати відпочинок дітей влітку.

Поради для батьків

Шановні батьки! Варто пам'ятати, що літні канікули для дітей – це можливість набратися нових сил, оздоровитися, закріпити набуті в школі знання і використовувати їх у домашніх умовах. Практичний психолог рекомендує Вам дотримуватись таких основних порад на канікулах:

- організуйте для дитини правильний розпорядок дня (режим) і дотримуйтесь його впродовж кожного дня;
- сприяйте щоденному активному відпочинку на свіжому повітрі;
- постійно говоріть з дитиною (контролюйте вимову та правильність слів);
- спостерігайте за поведінкою дитини, якщо у неї виникають труднощі, допомагайте їх вирішувати, підтримуйте;
- заведіть на літо окремий щоденник «Мої враження» і допомагайте дитині щоденно записувати 2–3 речення про проведений день;
- намагайтеся постійно перебувати з нею, поважайте дитину як особистість.

ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

po-press@ukr.net

www.white-tiger.com.ua

vk.com/whitetigerpress

facebook.com/whitetigerpress